

Gorski kotar

putovima baštine Zrinskih i Frankopana

23.9.2014.

Gorski kotar je po bogatstvu prirodnih ljepota jedno od najatraktivnijih kontinentalnih područja Europe i zeleno srce Hrvatske.

Uživali smo u jedinstvenoj ljepoti i miru sunčanih livada, prekrasnih brda i planina, brojnih izvora, potoka i rječica.

❖ **Severin na Kupu** - Nad strmom obalom rijeke Kupe

dominira frankopanski kaštel iz 16. st. koji je početkom 19. st preuređen u jednokatni dvorac četvero-kutnog tlocrta. Kaštel s parkom bio je posjed stare plemićke obitelji Frankopana. Dvorac se spominje od 1558. godine. Kako bi se smjenjivali vlasnici dvorca smjenjivali bi se i gospodari ovih krajeva. Nakon II

svjetskog rata dvorac je nacionaliziran, a sada je u vlasništvu grada Vrbovskog, ali zbog nedostatka kapitalnih ulaganja, u ruševnom je stanju. Oko kaštela je park s kapelom Sv. Florijana, proglašen spomenikom prirode – hortikulturni spomenik.

❖ **Lukov dol** je pokupsko naselje na

sjeveroistočnom dijelu Gorskog kotara smješteno na brežuljcima što se spuštaju prema prostranoj dolini. Najpoznatiji po rodnoj kući pjesnika Ivana Gorana Kovačića. Ovdje se tradicionalno, od 1964. godine, na prvi dan proljeća, zapravo na dan Goranovog rođenja, njemu u čast održava pjesnička manifestacija pod nazivom Goranovo proljeće. Memorijalni muzej I.G. Kovačića ima stalnu postavu o Goranovom životu i stvaralaštvu. U blizini muzeja na maloj uzvisini smješten je amfiteatar i monolitna granitna gromada autora Vojina Bakića.

❖ **Brod na Kupu** – smješten je u plodnoj i slikovitoj

dolini rijeke Kupe na samoj granici sa Slovenijom. U središtu mjesta

nalazi se dvorac obitelji Zrinski iz 17. st. To je trokatna građevina kvadratnog tlocrta a izgrađena je 1651.g. bila je opasana zidinama koje su danas srušene. Kaštel prezentira tip građevine koja spaja fortifikacijsku funkciju sa stambenom, te pripada tipu tvrđave. Kod

obnova gornje 3 etaže su mijenjane , dok je prizemlje sačuvano u izvornom obliku i podzemnim hodnicima povezano je s Kupicom i obližnjom pećinom. Danas je u njemu muzej.

❖ **Čabar** je smješten u samom srcu Gorskog kotara, okružen šumama s jedne strane i brdima s druge strane, na samom rubu granice sa Slovenijom. Sam pojam grad Čabar se odnosi i na mjesto Čabar, kao i na cijelo područje, a obuhvaća 5 većih mjesta Čabar, Prezid, Tršće, Gerovo i Plešce uz ostala manja naselja i zaselke. Ime mjesta dolazi od ilirske riječi ziaber što znači krčevina (mjesto se danas u narječju naziva Čeber), iako je moguće da je ime nastalo po konfiguraciji terena koja podsjeća na na kabao, čabar. Od kulturno-povijesne znamenitosti tu je dvorac kojeg čine sklop od četiri zgrade, međusobno povezane obrambenim zidom. U dvorište se ulazi kroz natkriveni lučni ulaz. Različita katnost zgrada uvjetovana je konfiguracijom terena U dvorcu se nalaze Zavičajna zbirka, galerija umjetničkih slika Vilima Svečnjaka i donacija lovačkih trofeja Marijana Filipovića.. U mjestu je i Crkva sv. Antuna Padovanskog, u kojoj se nalazi vrijedna oltarna slika poznatog slovenskog slikara Valentina Metzingerera iz 18.stoljeća s kalvarijom iz 17 st.

❖ **Prezid** je jedno od prvih goranskih naselja nastalih u doba Frankopana, ali je prvotno selo Prezid nastalo već u I. stoljeću poslije Krista i kako mu samo ime govori, "pri zidu", tj. pored starog rimskog zida – limesa (latinski=granica), koji je zatvarao istočnu granicu Zapadnog rimskog carstva i štitio pred prodorom barbarskih naroda.

U Prezidu vide se sve tipične karakteristike goranskog naselja Ima sačuvane stare drvene autohtone kuće od kojih su neke

vrijedna etnološka baština i pod zaštitom su kao ruralno graditeljstvo hrvatske baštine (kuća Vesel). Temelji i prizemlje su građeni od kamena a ostalo od drva. Krovšte je prekriveno šindrom.

Cijeli Gorski kotar mnogi i danas zovu Mala Švica, a Prezid je u toj Švici na njenom najsjevernijem dijelu u pitomoj dolini okružen planinama Risnjakom , Snježnikom i brdovitom državnom granicom sa Slovenijom.

U Prezidu život nije bio nimalo lagodan, potpuno prometno izoliran, sa škrtom zemljom i oštrom klimom što je često uzrokovalo glad i nestašicu iz čega je nastala i uzrečica: Krumpir i zelje prezidsko veselje.

Na kraju prošli smo kroz **Gerovo** jedno od najstarijih mjesta u Gorskom kotaru koje se već krajem 14. stoljeća spominje kao srednjevjekovno naselje a u doba Zrinskih jedno vrijeme bilo

sjedište Gorskog kotara. Narodna tradicija iz Gerova ima o postanku sela zgodnu priču. Kada su Turci spalili selo i pobili stanovništvo, spasila se samo jedna žena imenom Gera zajedno sa svojim nejakim sinom. Ona je pobjegla na obližnji Crkveni hrib i tu se sakrila dok se napadači nisu povukli.

Zatim se vratila u spaljeno selo i tu podigla prvu kuću. Tada su na zgarište došli novi doseljenici i tu sagradili svoje kuće. Novo selo je, prema toj Geri, prozvano Gerovo. Druga je mitološka verzija da je ime Gerovo dobilo ime po Gerovitu bogu rata ili božanstvu sunca koji označava plodnost. Dolaskom kršćanstva sv Juraj preuzima funkciju Gerovita. On se bori protiv sila mraka oličenih u liku aždaje.

U Gerovu je 1842. godine na brežuljku u mjestu sagrađena župna crkva SV. HERMAGORA I FORTUNATA kao trobrodna barokna građevina koja plijeni svojim vanjskim izgledom ali i unutrašnjošću.
